

paa en Maade ogsaa — over, at Ministerierne, der have været saa stærkt repræsenterede i Kommissionen, ikke have opstillet større Krav end dem, der ere fyldstgjorte i den fremlagte Plan for Ministerierne. Det er paa en Maade glædeligt, og jeg haaber, at de have haft Ret, men Kommissionen selv siger, at det, der er tilvebragt, er kun til at udsætte „indtil videre“ Spørgsmaalet om en ny Bygning.

For Rigsarkivet er det jo saaledes, som allerede nævnt af den ærede sidste Taler, at man regner, at indtil Aar 2000 vil der være tilstrækkelig Plads. Det maa nu erkendes, at der er stor Trang for begge Parter, baade for Ministerierne og Rigsarkivet, og det kan ikke nægtes, at Trangen er haard for Rigsarkivet. Den veltalende Fremstilling, som Rigsarkivets Embeds- og Bestillingsmænd have givet, og som er aftrykt i Lovforslaget, kan ikke andet end give os en levende Forestilling om, at her ikke alene er Trang, men ogsaa Fare, saavel for Arkivet som for det Personale, der betjener det, og at denne Fares Afhjælp er paatrængende. Vi se ligefrem statistisk oplyst, at Dødeligheden blandt de ved Arkivet ansatte Personer har været forholdsvis stor, og at Sygeligheden har været beklagelig stor af de Grunde, som ere anførte i Fremstillingen.

Det, der skal tilvejebringes for Rigsarkivet, er ret betydeligt, men det, der skal skaffes Plads til, er heller ikke saa lidt. Det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds talte i Begyndelsen af sit Foredrag om de Tider, da Kongerne kunde have Rigsarkivet i eet Skrin. Jeg ved nu ikke ret, om Historien kan naa saa langt tilbage som til den Tid, da Kongerne kun havde eet Skrin til deres Arkiv. Men lad gaa, lad det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds have Ret, i hvert Tilfælde havde Arkivet ikke de Dimensioner, det har nu, thi det Arkiv, der findes, forlanger en Hyldeplads af 23,600 Alen, altsaa omtrent 2 Mil, og skal der tilvejebringes Hyldeplads for en rimelig Tid bliver det 39,000 Alen, det vil sige $3\frac{1}{4}$ Mil. Det er altsaa meget betydelige Arkivmasser, der skal tilvejebringes Plads til. Nu har man — hvad der er Hovedsagen med Hensyn til Spørgsmaalet om Rigsarkivet — besluttet sig til at søge ny Plads ved Benyttelse af den gamle Biblioteksbygning. Uden at erklære mig paa Forhaand for eller imod dette, kan jeg ikke nægte Berettigelsen af den stærkt indgaaende og forstaaende Kritik, der blev

fremSAT af den sidste ærede Taler, og man er nødt til her at opkaste for sig selv de to aldeles afgørende Spørgsmaal: Er der ved den Anvendelse, man vil gøre af den gamle Biblioteksbygning, taget det Hensyn til denne Bygning, som der bør tages? Og vil Arkivet, hvis det bliver anbragt der, med den Indretning, der foreslaas, være godt anbragt? Begge disse nødvendige Spørgsmaal frygter jeg for, man kommer til at besvare benægtende.

Den Bygning, man vil bruge, er paa-begyndt 1665. Under vor store Fattigdom paa ældre Bygninger her i Landet, særlig i København, fortjener en Bygning paa halvtredie Hundrede Aar allerede paa Grund af Ælden Hensyn. Men det er ikke alene Ælden, der bevirker dette, det er tillige den Historie, Bygningen har, de Minder, der knytte sig til den. At det er Frederik den III's Bygning, er et Tilknytningspunkt til en af vore tidligere Konger og den samtidige Periode af vor Historie, men det tillægger jeg ikke stor Værdi, thi det er ikke lyse Minder, der her er Tale om. Det, der gemmes af Minder her, er mest knyttet til Peter Schumachers og Frederik den III's Samarbejde for at lovfæste det Statskup, som blev udført 1660, det Statskup, hvorved man gjorde Brud paa Danmarks 400-aarige Rigsforfatning, en Forfatning, som Enevældens tendentiøse Historieskrivere i den Grad har bragt i Vanry og Forglemmelse, at endnu vore smaa Historieskrivere Landet rundt staa ganske uforstaaende overfor den Tid, som om den ikke var det, den i Virkeligheden var: en Frihedstid — med de Ufuldkommenheder naturligvis, som hørte Tiden til, men en virkelig Frihedstid i Modsætning til det mørke Enevælde, der fulgte efter 1660. Altsaa, de Minder, som Bygningen har fra sin Begyndelse, vil jeg ikke lægge stor Vægt paa, men alligevel, de ere over halvtredie Hundrede Aar gamle. De Minder derimod, der fra senere Perioder knytte sig til Bygningen, betyde noget ganske overordentligt i vor Historie. Der er saa at sige ikke nogen Mand, der har sat Spor i vort offentlige Liv, uden at hans Udvikling mer eller mindre nøje er knyttet til de rige Skatte, den Bygning har indeholdt. Ja, man kan sige: Der er vel ingen af disse Mænd, som ikke rent fysisk, personligt ofte har gaaet sin Gang i den store Sal og i de store Lokaler, hvor Biblioteket har været anbragt. Saa i den Henseende, for halvtredie Aarhundrede Aarsudvikling og Kulturudvikling i Danmark, har